

Số: /BC-SLĐTBXH

Quảng Trị, ngày tháng 02 năm 2024

BÁO CÁO

Kết quả thực hiện chính sách người có công với cách mạng năm 2023 trên địa bàn tỉnh Quảng Trị

Thực hiện Kế hoạch số 96/KH-UBND ngày 23/5/2022 của UBND tỉnh về thực hiện Pháp lệnh Ưu đãi người có công với cách mạng và triển khai Nghị định số 131/2021/NĐ-CP ngày 30/12/2021 của Chính phủ quy định chi tiết và biện pháp thi hành Pháp lệnh Ưu đãi người có công với cách mạng trên địa bàn tỉnh Quảng Trị, Sở Lao động- Thương binh và Xã hội báo cáo kết quả thực hiện công tác chính sách người có công với cách mạng năm 2023 trên địa bàn tỉnh Quảng Trị như sau:

I. TÌNH HÌNH VỀ NGƯỜI CÓ CÔNG TỈNH QUẢNG TRỊ

Quảng Trị là tỉnh có số lượng đối tượng chính sách người có công với cách mạng khá lớn (chiếm 18,46% dân số), có trên 120.000 người có công với cách mạng đã được xác nhận, trong đó có 2.855 Bà mẹ Việt Nam anh hùng, 19.204 liệt sĩ; 12.128 thương binh và người hưởng chính sách như thương binh, 3.089 bệnh binh, 14.364 người có công, 5.105 người tham gia hoạt động kháng chiến bị phơi nhiễm chất độc hóa học, 59.675 người được tặng thưởng Huân, Huy chương kháng chiến và hàng chục ngàn người là các đối tượng có công với cách mạng khác được giải quyết trợ cấp ưu đãi. Tính đến ngày 31/12/2023, toàn tỉnh có 16.875 người có công với cách mạng và thân nhân đang hưởng chế độ trợ cấp ưu đãi hàng tháng, với tổng số tiền chi trả gần 36 tỷ đồng/tháng.

Năm 2023 cùng với nỗ lực phấn đấu, tập trung phát triển kinh tế - xã hội, Đảng bộ, chính quyền tỉnh Quảng Trị luôn xác định công tác chính sách người có công là nhiệm vụ chính trị trọng tâm, thường xuyên và đã chỉ đạo thực hiện đạt nhiều kết quả, góp phần nâng cao đời sống vật chất và tinh thần đối với người có công với cách mạng. Tuy nhiên, hệ thống văn bản quy định về chế độ, chính sách lĩnh vực người có công có thay đổi, văn bản vẫn còn một số bất cập, nên cũng gặp một số khó khăn khi giải quyết chính sách cho thân nhân người có công với cách mạng.

II. KẾT QUẢ THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH NGƯỜI CÓ CÔNG NĂM 2023

1. Công tác chỉ đạo, tổ chức thực hiện

- Sở Lao động - TB&XH đã tham mưu UBND tỉnh ban hành các văn bản chỉ đạo, tổ chức thực hiện chính sách người có công với cách mạng phù hợp với tình hình thực tiễn của địa phương như:

+ Kế hoạch số 152/KH-UBND ngày 04/7/2023 của UBND tỉnh về tổ chức các hoạt động Kỷ niệm 76 năm ngày Thương binh - Liệt sĩ (27/7/1947 - 27/7/2023) trên địa bàn tỉnh.

+ Quyết định số 16/2023/QĐ-UBND ngày 05/7/2023 của UBND tỉnh về việc ban hành Quy chế quản lý công trình ghi công liệt sĩ, mộ liệt sĩ trên địa bàn tỉnh Quảng Trị.

+ Quyết định số 2455/QĐ-UBND ngày 25/10/2023 của Chủ tịch UBND tỉnh về việc thành lập Quỹ Đền ơn đáp nghĩa tỉnh Quảng Trị.

+ Quyết định số 3129/QĐ-UBND ngày 21/12/2023 của Chủ tịch UBND tỉnh về việc thành lập Ban Quản lý Quỹ Đền ơn đáp nghĩa tỉnh Quảng Trị.

+ Quyết định số 3294/QĐ-BQL ngày 29/12/2023 của Phó Chủ tịch UBND tỉnh- Trưởng BQL Quỹ Đền ơn đáp nghĩa tỉnh về việc ban hành Quy chế quản lý và sử dụng Quỹ Đền ơn đáp nghĩa tỉnh Quảng Trị.

- Năm 2023, Sở Lao động- TB&XH ban hành trên 30 văn bản chỉ đạo, hướng dẫn triển khai thực hiện các chế độ, chính sách người có công với cách mạng trên địa bàn tỉnh, trong đó có một số văn bản như:

+ Công văn số 45/SLĐTBXH-NCC ngày 09/01/2023 của Sở Lao động- TB&XH về việc đề nghị UBND các huyện, thị xã, thành phố phối hợp chỉ đạo, triển khai thực hiện nhiệm vụ trọng tâm công tác chính sách người có công với cách mạng năm 2023 trên địa bàn tỉnh.

+ Công văn số 195/SLĐTBXH-NCC ngày 11/02/2023 của Sở Lao động- TB&XH về việc hướng dẫn Phòng Lao động- Thương binh và Xã hội cấp huyện về quy trình, thủ tục hồ sơ xác nhận người có công với cách mạng để thực hiện chế độ miễn, giảm tiền sử dụng đất cho gia đình chính sách người có công với cách mạng.

+ Quyết định số 988/QĐ-SLĐTBXH ngày 07/3/2023 của Giám đốc Sở Lao động- TB&XH về Quy định quản lý, khai thác và sử dụng hồ sơ người có công với cách mạng tại Sở Lao động - Thương binh và Xã hội tỉnh Quảng Trị.

+ Công văn số 728/SLĐTBXH-NCC ngày 30/3/2023 của Sở Lao động- TB&XH đề nghị UBND các huyện về chỉ đạo việc quản lý và sử dụng Quỹ Đền ơn đáp nghĩa cấp huyện, cấp xã.

+ Công văn số 952/SLĐTBXH-NCC ngày 21/4/2023 của Sở Lao động- TB&XH về thẩm định hồ sơ người có công theo chỉ đạo của Cục Người có công (Bộ Lao động- TB&XH).

+ Kế hoạch số 2377/KH-SLĐTBXH ngày 14/8/2023 của Sở Lao động- TB&XH về triển khai thủ tục hành chính liên thông và hướng dẫn sử dụng Phần mềm quản lý cơ sở dữ liệu người có công để hỗ trợ giải quyết trợ cấp mai táng trực tuyến khi người có công từ trần trên địa bàn tỉnh.

+ Kế hoạch số 116/KH-SLĐTBXH ngày 13/01/2023 Sở Lao động- TB&XH về kiểm tra, giám sát tình hình thực hiện công tác chính sách người có công với cách mạng năm 2023 trên địa bàn tỉnh.

- Ngoài ra, theo chức năng, nhiệm vụ được phân công, các Sở, ban ngành, các cơ quan liên quan và UBND các huyện, thị xã, thành phố đã ban hành các kế

hoạch, văn bản hướng dẫn thực hiện các chính sách ưu đãi đối với người có công với cách mạng tại địa phương.

2. Công tác phổ biến, tuyên truyền chính sách, pháp luật về chính sách người có công với cách mạng

- Sở Lao động - Thương binh và Xã hội phối hợp với Báo Quảng Trị, Đài Phát thanh - Truyền hình Quảng Trị tăng cường đưa tin tuyên truyền, phổ biến pháp luật ưu đãi người có công với cách mạng. Tổ chức các chương trình Phát thanh - Truyền hình Quảng Trị trực tiếp trả lời về các chính sách ưu đãi đối với người có công với cách mạng.

- Sở Lao động - Thương binh và Xã hội phối hợp với Phòng Lao động- Thương binh và Xã hội các huyện, thị xã, thành phố tổ chức 12 hội nghị phổ biến pháp luật, đối thoại chính sách người có công, với 720 người có công tham dự.

- UBND các huyện, thị xã, thành phố chỉ đạo các phòng, ban chức năng liên quan và UBND các xã, phường, thị trấn tăng cường công tác tuyên truyền phổ biến các chế độ, chính sách quy định về ưu đãi người có công với cách mạng cho các cán bộ từ thôn, xóm, khu dân cư trên địa bàn, tuyên truyền trên hệ thống phát thanh của cấp huyện và cấp xã.

Nhìn chung, các hoạt động phổ biến, tuyên truyền Pháp lệnh Ưu đãi người có công với cách mạng và các văn bản quy định pháp luật liên quan trên địa bàn tỉnh đã được các sở, ban ngành, đoàn thể, đơn vị lực lượng vũ trang, các huyện, thành phố, thị xã, các cơ quan truyền thông tập trung tuyên truyền, đưa tin phản ánh kịp thời, đầy đủ và được đông đảo quần chúng nhân dân theo dõi, hưởng ứng, góp phần sâu sắc trong nhận thức, ý nghĩa của truyền thống “Uống nước nhớ nguồn” của dân tộc.

3. Công tác quản lý nhà nước về ưu đãi chính sách người có công với cách mạng

Với sự phối hợp đồng bộ giữa các ngành, cơ quan, đơn vị chức năng liên quan trong tỉnh, công tác giải quyết chế độ chính sách cũng như chăm lo đời sống vật chất và tinh thần cho đối tượng người có công với cách mạng ngày được cải thiện và chuyển biến tích cực. Để có được những kết quả đó, Sở Lao động - Thương binh và Xã hội đã phối hợp với các ngành, cơ quan, đơn vị liên quan như:

- Phối hợp với Ban Tổ chức Tỉnh ủy trong việc giải quyết hồ sơ của cán bộ Lão thành cách mạng, cán bộ Tiền khởi nghĩa.

- Phối hợp với Ủy ban MTTQVN tỉnh, UBND các huyện, thị xã, thành phố vận động xây dựng Quỹ “Đền ơn đáp nghĩa”; phụng dưỡng Bà mẹ Việt Nam anh hùng; hỗ trợ các gia đình thương binh, thân nhân liệt sĩ và người có công khó khăn về nhà ở, đời sống; tạo điều kiện cho con thương binh, con liệt sĩ, con người có công được học nghề và tạo việc làm.

- Phối hợp với Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh, Công an tỉnh, các cơ quan, ban ngành tỉnh trong công tác giải quyết hồ sơ thương binh, liệt sĩ, giải quyết hồ sơ tôn đống người có công; phối hợp Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh; Sư đoàn 968, Đoàn Kinh tế quốc phòng 337 – Quân Khu IV trong việc truy điệu, an táng hài cốt liệt sĩ được quy tập, tìm kiếm từ nước bạn Lào và trong tỉnh về an táng tại các Nghĩa trang liệt sĩ trên địa bàn tỉnh.

- Phối hợp với Hội đồng Giám định Y khoa tỉnh (Sở Y tế) trong công tác giới thiệu đối tượng người hoạt động kháng chiến bị nhiễm chất độc hóa học, con đẻ của người hoạt động kháng chiến bị nhiễm chất độc hóa học; con liệt sĩ khuyết tật được giám định y khoa để xác định tỷ lệ thương tật làm căn cứ giải quyết các chế độ, chính sách cho đối tượng; chỉ định trang cấp phương tiện trợ giúp, dụng cụ chỉnh hình đối với đối tượng người có công với cách mạng.

- Phối hợp với Ban Thi đua- Khen thưởng (Sở Nội vụ) trong việc trình hồ sơ đề nghị xét phong tặng, truy tặng Danh hiệu vinh dự Nhà nước Bà mẹ Việt Nam anh hùng; đề nghị xét tặng Huân chương độc lập, Kỷ niệm chương người hoạt động cách mạng, hoạt động kháng chiến bị địch bắt tù, đày; thực hiện trợ cấp một lần, trợ cấp hàng tháng đối với thanh niên xung phong.

- Phối hợp với Tỉnh Đoàn Quảng Trị thực hiện chương trình “Hoa dâng mộ Liệt sĩ” tại Nghĩa trang liệt sĩ Quốc gia Trường Sơn và Nghĩa trang liệt sĩ Quốc gia Đường 9; tổ chức làm vệ sinh, thắp nến và dâng hương tại các nghĩa trang liệt sĩ, các nhà bia ghi danh liệt sĩ trên địa bàn tỉnh.

- Phối hợp với Sở Xây dựng trong việc thực hiện chính sách hỗ trợ nhà ở cho người có công và thân nhân liệt sĩ.

Ngoài ra, Sở Lao động- TB&XH phối hợp chặt chẽ với Sở Tài nguyên Môi trường, Sở Tài chính, Cục Thuế tỉnh, Bảo hiểm xã hội tỉnh, Hội Cựu chiến binh, Hội Cựu thanh niên xung phong, các cơ quan, đoàn thể cùng tham gia quản lý nhà nước về lĩnh vực chính sách ưu đãi người có công, do đó công tác chính sách ưu đãi người có công với cách mạng trên địa bàn tỉnh đạt nhiều kết quả tốt.

4. Kết quả thực hiện các chính sách ưu đãi người có công

4.1. Chính sách trợ cấp, phụ cấp hàng tháng; trợ cấp một lần

Công tác cải cách thủ tục hành chính theo cơ chế “Một cửa” được triển khai đồng bộ, chặt chẽ, kịp thời và hiệu quả, góp phần giải quyết những khó khăn vướng mắc trong việc giải quyết các việc công nhận và thực hiện các chế độ, chính sách đối với người có công với cách mạng, Sở Lao động - TB và XH đã bố trí 01 cán bộ trực tại Trung tâm Phục vụ hành chính công tỉnh để tiếp nhận và trả kết quả giải quyết hồ sơ theo 32 thủ tục hành chính nhằm giải quyết chế độ chính sách cho người có công theo đúng quy trình.

Tiếp nhận, thụ lý và giải quyết hồ sơ người có công, thân nhân người có công với cách mạng, đảm bảo kịp thời, đúng đối tượng, đúng chế độ quy định. Theo đó, năm 2023 đã tiếp nhận, thẩm định, giải quyết chế độ, chính sách 3.092 hồ sơ người có công với cách mạng (trong đó: 298 hồ sơ hưởng trợ cấp ưu đãi hàng tháng; 1.042 hồ sơ hưởng trợ cấp ưu đãi một lần; 1.662 hồ sơ khác). Trả lời 48 đơn thư của công dân hỏi về chính sách người có công. Thực hiện cấp 458 giấy báo tin mộ liệt sĩ theo đề nghị của thân nhân gia đình liệt sĩ; ban hành 56 quyết định xác định danh tính hài cốt liệt sĩ còn thiếu thông tin.

Việc thực hiện chính sách trợ cấp, phụ cấp hàng tháng; trợ cấp một lần đối với người có công đảm bảo đúng, đủ và kịp thời. Tính đến ngày 31/12/2023, toàn tỉnh đang thực hiện chi trả trợ cấp cho 16.875 người có công với cách mạng và thân nhân hưởng chế độ trợ cấp ưu đãi hàng tháng, với tổng số tiền chi trả gần 36 tỷ đồng/tháng.

4.2. Các chính sách ưu đãi người có công

Theo quy định của pháp luật hiện hành, người có công và thân nhân được hưởng nhiều chính sách ưu đãi, ngoài chế độ trợ cấp, phụ cấp hàng tháng; trợ cấp một lần, còn được hưởng các chính sách ưu đãi như: bảo hiểm y tế; điều dưỡng phục hồi sức khỏe; cấp phương tiện trợ giúp, dụng cụ chỉnh hình, thiết bị phục hồi chức năng; ưu tiên trong tuyển sinh, tạo việc làm; hỗ trợ giáo dục – đào tạo; hỗ trợ cải thiện về nhà ở; miễn, giảm tiền sử dụng đất khi nhà nước giao đất ở; ưu tiên giao hoặc thuê đất, mặt nước; ưu tiên giao khoán bảo vệ rừng và phát triển rừng; vay vốn để sản xuất, kinh doanh và miễn hoặc giảm thuế theo quy định của pháp luật. Về cơ bản, các chính sách ưu đãi người có công đã được thực hiện bảo đảm kịp thời và đúng đối tượng.

- Chính sách Bảo hiểm y tế: Công tác cấp thẻ BHYT cho đối tượng người có công và thân nhân người có công đã được thực hiện đảm bảo đúng quy định, đúng đối tượng. Năm 2023, toàn tỉnh có 22.041 người có công với cách mạng và thân nhân người có công được cấp thẻ Bảo hiểm y tế.

- Chính sách điều dưỡng phục hồi sức khỏe: Năm 2023, có 6.113 lượt đối tượng người có công và thân nhân người có công được hưởng chế độ điều dưỡng phục hồi sức khỏe, với kinh phí 10,2 tỷ đồng. Bên cạnh đó, các cơ quan đơn vị, các nhà hảo tâm tổ chức khám, chữa bệnh cho hàng trăm lượt người có công và thân nhân người có công ở vùng sâu, vùng xa.

- Chính sách cấp phương tiện trợ giúp, dụng cụ chỉnh hình, thiết bị phục hồi chức năng: Năm 2023, đã thực hiện đầy đủ, kịp thời chế độ cấp tiền để mua phương tiện trợ giúp, dụng cụ chỉnh hình, phương tiện, thiết bị phục hồi chức năng cần thiết theo chỉ định của cơ sở chỉnh hình, phục hồi chức năng thuộc ngành lao động- thương binh và xã hội hoặc của bệnh viện tuyến tỉnh trở lên đối với 366 người có công và thân nhân người có công.

- Chính sách ưu tiên trong tuyển sinh, tạo việc làm: Người có công và thân nhân người có công với cách mạng đã được các cơ quan, đơn vị, địa phương liên quan thực hiện ưu tiên trong tuyển sinh theo quy định của Nhà nước. Đã thực hiện hỗ trợ đào tạo nghề cho 22 người người có công thông qua các chương trình phát triển kinh tế - xã hội để ưu tiên hỗ trợ, giúp đỡ người có công và gia đình có công với cách mạng có việc làm, điều kiện vươn lên ổn định cuộc sống.

- Chính sách hỗ trợ giáo dục – đào tạo: Năm 2023, đã thực hiện đầy đủ và kịp thời chế độ ưu đãi hỗ trợ để theo học đến trình độ đại học tại các cơ sở giáo dục thuộc hệ thống giáo dục quốc dân đối với 13 đối tượng là con của người có công.

- Chính sách hỗ trợ về nhà ở: Theo số liệu rà soát của các địa phương, tổng số hộ gia đình cần hỗ trợ cải thiện nhà ở theo quy định tại Nghị định số 131/2021/NĐ-CP ngày 30/12/2021 của Chính phủ, dự kiến toàn tỉnh có 3.241 hộ gia đình chính sách người có công (trong đó: hộ xây cần xây mới: 508 hộ; hộ sửa chữa nhà ở: 2.703 hộ). Hiện nay, Bộ Xây dựng đang trình Chính phủ xem xét ban hành Đề án hỗ trợ cải thiện về nhà ở cho người có công và thân nhân người có công. Song song việc thực hiện các chính sách hỗ trợ về nhà ở của nhà nước, Quỹ “Đền ơn đáp nghĩa” các cấp đã huy động hỗ trợ xây mới và sửa chữa nhà ở cho gia đình người có công với cách mạng.

- Chính sách miễn, giảm tiền sử dụng đất khi nhà nước giao đất ở: UBND tỉnh đã ban hành Quyết định số 41/2022/QĐ-UBND ngày 20/12/2022 về việc quy định phân cấp thẩm quyền quyết định cho phép miễn, giảm tiền sử dụng đất đối với người có công với cách mạng và thân nhân liệt sĩ trên địa bàn tỉnh. Theo đó, Sở Lao động-TB&XH, Sở Tài nguyên và Môi trường cũng đã ban hành các văn bản hướng dẫn, triển khai thực hiện chính sách miễn, giảm tiền sử dụng đất khi nhà nước giao đất ở. Năm 2023, đã thực hiện chính sách miễn, giảm tiền sử dụng đất ở khi nhà nước giao đất ở cho 18 hộ gia đình chính sách người có công.

- Các chính sách ưu đãi khác: Người có công và thân nhân người có công trên địa bàn tỉnh còn được các ngành, các cấp thực hiện các chính sách ưu đãi như: vay vốn để sản xuất, kinh doanh; ưu tiên giao hoặc thuê đất, mặt nước, ưu tiên giao khoán bảo vệ rừng và phát triển rừng; chính sách miễn hoặc giảm thuế theo quy định của pháp luật.

5. Công tác Đền ơn đáp nghĩa, tặng quà lễ, tết cho người có công và thân nhân người có công

- Năm 2023, Quỹ “Đền ơn đáp nghĩa” các cấp ở tỉnh Quảng Trị đã huy động được 7.362 triệu đồng, đã hỗ trợ xây mới 70 nhà ở và sửa chữa 49 nhà ở cho gia đình người có công với cách mạng, với tổng kinh phí hỗ trợ 5.434 triệu đồng.

- Chương trình nhận phụng dưỡng Bà mẹ Việt Nam anh hùng được các tổ chức, đoàn thể, doanh nghiệp thực hiện với tình cảm và trách nhiệm sâu sắc. Hiện nay, toàn tỉnh có 21 Bà mẹ Việt Nam anh hùng đang còn sống đều được cơ quan, đơn vị nhận phụng dưỡng (mức bình quân 01 triệu đồng/người/tháng) và có cuộc sống vật chất và tinh thần ổn định.

- Triển khai, hướng dẫn việc tặng quà của Chủ tịch nước, của tỉnh cho gia đình chính sách người có công với cách mạng nhân dịp Tết Nguyên đán Quý Mão năm 2023. Theo đó, đã trao tặng quà 37.007 suất quà cho người có công và gia đình chính sách người có công, tổng kinh phí quà tặng là 13.894 triệu đồng¹;

- Kết quả các cấp, các ngành đã triển khai thực hiện các hoạt động “Đền ơn đáp nghĩa” trên địa bàn tỉnh nhân dịp Kỷ niệm 76 năm ngày Thương binh – Liệt sĩ (27/7/1947- 27/7/2023) trên địa bàn tỉnh như: tổ chức thăm hỏi, trao tặng 33.431 suất quà đến người có công với cách mạng trên địa bàn tỉnh, tổng kinh phí quà tặng là 12.647 triệu đồng²; Trao tặng 04 sổ tiết kiệm, tổng trị giá 40 triệu đồng (bình quân 10 triệu đồng/sổ).

- Những năm qua, tỉnh Quảng Trị đã thay mặt Nhân dân cả nước chăm sóc hơn 55.000 phân mộ liệt sĩ là con em của các tỉnh, thành phố trong cả nước một cách chu đáo, thành kính trên tinh thần “*Quảng Trị vì cả nước, cả nước vì Quảng*”

¹ Trong đó: Quà tặng của Chủ tịch nước là 26.493 suất quà, kinh phí quà tặng 8.073 triệu đồng; Ngân sách tỉnh và ngân sách huyện, xã trao tặng 7.138 suất quà, kinh phí quà tặng 2.744 triệu đồng; Kinh phí xã hội hóa trao tặng cho 3.376 suất quà cho gia đình người có công, với kinh phí quà tặng là 3.077 triệu đồng.

² Trong đó: Trao tặng 24.177 suất quà của Chủ tịch nước đến người có công với cách mạng trên địa bàn tỉnh, tổng kinh phí quà tặng là 7.350 triệu. Các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân trong và ngoài tỉnh đã tổ chức thăm hỏi, trao tặng 9.254 suất quà cho người có công và thân nhân người có công với cách mạng, tổng trị giá quà tặng 5.297 triệu đồng.

Trị”. Công tác sửa chữa, nâng cấp các công trình ghi công liệt sĩ thường xuyên được chú trọng; hàng năm đầu tư sửa chữa, chỉnh trang các công trình ghi công liệt sĩ trên địa bàn tỉnh từ nguồn kinh phí của Trung ương³, của tỉnh, của các địa phương trong và ngoài tỉnh, từ nguồn xã hội hóa với hàng chục tỷ đồng đã phân phần chỉnh trang các công trình ghi công liệt sĩ đảm bảo trang nghiêm, thể hiện lòng tôn kính tri ân đối với các Anh hùng Liệt sĩ. Hệ thống các nghĩa trang Liệt sĩ trên địa bàn tỉnh từng bước được đầu tư, tôn tạo ngày càng khang trang hơn.

- Công tác tìm kiếm, cất bốc, quy tập hài cốt Liệt sĩ của Quảng Trị luôn nhận được sự phối hợp tích cực, tình nghĩa và có trách nhiệm của các đơn vị quân đội, các tầng lớp nhân dân trong nước và cả của Đảng bộ, chính quyền và Nhân dân các bộ tộc Lào anh em, của một số tổ chức quốc tế khác. Năm 2023 tổ chức đón nhận, tổ chức Lễ truy điệu, an táng 09 hài cốt liệt sĩ Quân tình nguyện và chuyên gia Việt Nam hy sinh tại Lào mùa khô năm 2022-2023 về Nghĩa trang liệt sĩ Quốc gia Đường 9; tổ chức Lễ truy điệu, an táng 45 hài cốt liệt sĩ đã hy sinh trong nước về tại các nghĩa trang các huyện, xã. Xây dựng kế hoạch và phối hợp với các đơn vị, địa phương liên quan tổ chức lấy 114 mẫu ADN để xác định danh tính hài cốt liệt sĩ các nghĩa trang liệt sĩ trên địa bàn tỉnh.

- Tối ngày 25/7/2023 Sở Lao động- Thương binh và Xã hội; Đài Phát thanh - Truyền hình Quảng Trị phối hợp Hội đồng hương Quảng Trị tại thành phố Hồ Chí Minh tổ chức thành công tốt đẹp Chương trình truyền hình trực tiếp “*Nghĩa tình tháng 7- Hoa dâng mộ Liệt sĩ*” tại Nghĩa trang liệt sĩ quốc gia Trường Sơn, khởi động Cuộc vận động ủng hộ Quỹ “*Hoa dâng Liệt sĩ*”. Tính đến ngày 30/12/2023, Quỹ “*Hoa dâng mộ Liệt sĩ*” đã vận động được hơn 3,2 tỷ đồng.

- Cơ sở vật chất Trung tâm Điều dưỡng người có công và bảo trợ xã hội tỉnh đã được UBND tỉnh và Bộ Lao động- Thương binh và Xã hội quan tâm đầu tư xây dựng, từng bước phục vụ tốt công tác điều dưỡng cho thương binh, bệnh binh, gia đình liệt sĩ và người có công với cách mạng trên địa bàn tỉnh.

6. Công tác quản lý đối tượng, quản lý tài chính ưu đãi người có công

- Công tác quản lý hồ sơ đối tượng người có công hiện nay được quản lý bằng hồ sơ giấy tại Kho lưu trữ hồ sơ của Sở Lao động-TB&XH, đồng thời đã số hóa 54.125 hồ sơ và quản lý điện tử hồ sơ, còn khoảng 65.875 hồ sơ hiện nay đang trong quá trình tiếp tục số hóa và quản lý điện tử hồ sơ người có công. Việc thực hiện hoàn thành số hóa và quản lý điện tử hồ sơ người có công tỉnh Quảng Trị sẽ đáp ứng việc quản lý, tra cứu thông tin, phục vụ công tác giải quyết chính sách người có công thường xuyên, nhất là phòng tránh các sự cố bất khả kháng như cháy nổ hay thiên tai. Đồng thời thuận lợi trong công tác quản lý, khai thác và sử dụng hệ thống hồ sơ khoa học, an toàn và đồng bộ, vì vậy hiện nay Sở Lao động - Thương binh và Xã hội đang tích cực triển khai thực hiện để hoàn thành 100% số hóa và quản lý điện tử hồ sơ người có công tỉnh Quảng Trị.

³ Năm 2023, nguồn kinh phí ngân sách nhà nước đã tập trung đầu tư sửa chữa các công trình ghi công liệt sĩ với tổng kinh phí 19 tỷ đồng.

- Công tác quản lý tài chính ưu đãi người có công từng bước được hoàn thiện, thông qua các chương trình phần mềm quản lý, công tác quản lý đối tượng ngày càng chặt chẽ, việc thực hiện chế độ đảm bảo đúng đối tượng, kịp thời, hạn chế sai sót, thất thoát ngân sách trong lĩnh vực người có công. Từ năm 2018 đến nay, đã thực hiện phương thức chi trả chế độ thông qua hệ thống Bưu điện, việc chi trả trợ cấp ưu đãi người có công qua đơn vị dịch vụ Bưu điện đã được đáp ứng kịp thời, đầy đủ và thuận lợi trong việc thực hiện chế độ đối với người có công và thân nhân. Hiện nay, Sở Lao động- TB&XH đang phối hợp với Bưu điện tỉnh (đơn vị cung cấp dịch vụ) triển khai phương thức chi trả trợ cấp ưu đãi người có công với cách mạng trên địa bàn tỉnh thông qua chuyển vào tài khoản của đối tượng người có công với cách mạng.

III. ĐÁNH GIÁ CHUNG

1. Kết quả đạt được:

Năm 2023, thực hiện chính sách ưu đãi người có công với cách mạng trên địa bàn tỉnh đạt được nhiều kết quả quan trọng, trong đó: công tác xác nhận, thực hiện chế độ đầy đủ, kịp thời các chế độ, chính sách ưu đãi đối với người có công và thân nhân người có công với cách mạng; công tác mộ liệt sĩ, nghĩa trang liệt sĩ được thực hiện tốt, thể hiện sự tri ân đối với các anh hùng Liệt sĩ, thân nhân liệt sĩ, người có công với cách mạng; phong trào Đền ơn đáp nghĩa được thực hiện có hiệu quả, góp phần cải thiện nâng cao đời sống vật chất và tinh thần đối với người có công với cách mạng trên địa bàn tỉnh.

Công tác chăm sóc thương binh, bệnh binh, gia đình liệt sĩ và người có công với cách mạng được thực hiện thường xuyên, liên tục, có hiệu quả. Cùng với việc thực hiện đúng đủ, kịp thời và thuận tiện các khoản trợ cấp, phụ cấp cho người có công với cách mạng, các ngành, các cấp địa phương trong tỉnh đã có những hoạt động thiết thực, ưu tiên người có công và thân nhân như: giúp đỡ để thương binh, bệnh binh nặng và gia đình có việc làm phù hợp; hỗ trợ đào tạo nghề, giải quyết việc làm, vay vốn ưu đãi phát triển kinh tế gia đình đã góp phần ổn định cuộc sống. Các phong trào tình nghĩa ở tỉnh Quảng Trị đã và đang được đẩy mạnh trong toàn dân, trở thành một hoạt động chính trị - xã hội rộng lớn, mang tính xã hội hóa cao.

Những năm qua, Mặt trận và các tổ chức thành viên các cấp ở tỉnh Quảng Trị đã tích cực chủ động phối hợp với các cơ quan, ban ngành, địa phương liên quan triển khai thực hiện tốt các chính sách của Đảng, Nhà nước liên quan đến công tác người có công với cách mạng. Nhờ vậy, nhiều người có công và gia đình người có công với cách mạng trên địa bàn được quan tâm, động viên kịp thời cả về vật chất lẫn tinh thần. Đây cũng chính là động lực để người có công và gia đình người có công khắc phục khó khăn về điều kiện kinh tế, sức khỏe; luôn phát huy tinh thần cách mạng, gương mẫu đi đầu trong mọi việc, góp phần đáng kể vào xây dựng cuộc sống mới ở địa phương.

2. Những hạn chế, khó khăn và nguyên nhân

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác chính sách người có công với cách mạng trên địa bàn tỉnh còn những hạn chế, khó khăn như:

- Việc xác lập hồ sơ xác nhận liệt sĩ, thương binh, người hưởng chính sách như thương binh, người hoạt động kháng chiến bị nhiễm chất độc hóa học đối với một số trường hợp không còn đầy đủ các loại giấy tờ theo quy định, nên chưa đủ điều kiện để xác lập hồ sơ xác nhận đối tượng.

- Công tác quản lý đối tượng tại một số xã, phường, thị trấn chưa chặt chẽ, còn để xảy ra tình trạng hưởng chế độ chưa đúng quy định, chưa kịp thời đề nghị điều chỉnh.

- Người có công với cách mạng còn nhiều trường hợp có thông tin (tên tuổi, ngày tháng năm sinh) giữa chứng minh thư/căn cước công dân và giấy tờ theo hồ sơ người có công đang lưu trữ chưa trùng khớp nhau nên việc giải quyết chế độ, chính sách trợ cấp còn gặp khó khăn do phải thực hiện thủ tục đính chính thông tin hồ sơ theo quy định.

- Việc lập hồ sơ đề nghị giải quyết chế độ thờ cúng liệt sĩ ở một số xã vùng dân tộc thiểu số miền núi chưa kịp thời. Nguyên nhân chủ yếu là do thân nhân và gia đình liệt sĩ chưa xác lập ủy quyền đúng theo quy định, hồ sơ liệt sĩ không đầy đủ thân nhân như anh, chị em cần phải bổ sung, đính chính. Giấy tờ liên quan như: Bằng Tổ quốc ghi công, Giấy chứng nhận gia đình liệt sĩ thân nhân không còn lưu giữ. Thông tin trong hồ sơ người có công và giấy tờ về hộ tịch của nhiều đối tượng còn có sự sai sót do đó ảnh hưởng đến công tác thẩm định, giải quyết các chế độ liên quan. Trường hợp nhiều vợ, con nên mất nhiều thời gian xác minh, đính chính thông tin liên quan để lập hồ sơ.

- Hiện nay, còn gặp vướng mắc trong việc xác định định mức số người làm việc và hợp đồng lao động tại các nghĩa trang liệt sĩ trên địa bàn tỉnh theo quy định tại Nghị định số 131/2021/NĐ-CP. Do đó, vừa qua Sở Nội vụ và Sở Lao động- TB&XH đã tham mưu UBND tỉnh ban hành văn bản xin ý kiến Bộ Nội vụ. Trên cơ sở ý kiến của Bộ Nội vụ, hiện nay UBND tỉnh đã chỉ đạo Sở Nội vụ và Sở Lao động- TB&XH tham mưu UBND tỉnh đề nghị Bộ Lao động- TB&XH hướng dẫn việc xác định định mức số lượng người làm việc trong các đơn vị sự nghiệp thuộc ngành, lĩnh vực lao động - thương binh và xã hội (trong đó có bộ phận quản lý nghĩa trang liệt sĩ).

* **Những hạn chế, khó khăn trên do nhiều nguyên nhân**, trong đó do quy định một số thủ tục hành chính về chế độ, chính sách người có công với cách mạng có sự thay đổi và quy định chặt chẽ hơn trước; công tác chỉ đạo, điều hành công việc một số nơi chưa sâu sát, công tác kiểm tra, giám sát chưa được tăng cường; đội ngũ cán bộ làm công tác lao động- thương binh và xã hội ở một số xã, phường, thị trấn thiếu ổn định và năng lực chuyên môn còn hạn chế.

IV. PHƯƠNG HƯỚNG, NHIỆM VỤ TRỌNG TÂM NĂM 2024 VÀ TRONG THỜI GIAN TỚI

Trong thời gian tới, tiếp tục phát huy truyền thống tốt đẹp, đạo lý “Uống nước nhớ nguồn”, thực hiện tốt phong trào “Đền ơn đáp nghĩa” đối với người có công và thân nhân người có công với cách mạng trên địa bàn tỉnh. Với tình cảm, sự tri ân và tinh thần, ý thức trách nhiệm cao nhất, do đó các cấp, các ngành cần thực hiện đồng bộ các nhiệm vụ, giải pháp chăm lo cho người có công và thân

nhân người có công với cách mạng, trong đó tập trung vào một số nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm sau:

1. Đẩy mạnh tuyên truyền truyền thống yêu nước và đạo lý “Uống nước nhớ nguồn” trong các cấp, các ngành và toàn xã hội để nâng cao nhận thức sâu sắc, trân trọng tri ân công lao to lớn của các Anh hùng Liệt sĩ và người có công với cách mạng. Thực hiện đầy đủ, kịp thời các chế độ, chính sách ưu đãi người có công với cách mạng, góp phần thực hiện thắng lợi các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh nhà.

2. Các cấp uỷ Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các đoàn thể chính trị - xã hội, các địa phương cần tập trung lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện tốt Pháp lệnh Ưu đãi người có công với cách mạng. Cải cách thủ tục hành chính nhằm tạo điều kiện thuận lợi để người có công được thụ hưởng các chính sách ưu đãi của Nhà nước. Ưu tiên đối với người có công và thân nhân của người có công với cách mạng trong quá trình hoạch định chính sách phát triển kinh tế - xã hội, các chương trình, dự án về đào tạo nghề, tạo việc làm, giảm nghèo và các chính sách xã hội khác ở địa phương.

3. Tăng cường các nguồn lực để thực hiện tốt chính sách người có công với cách mạng. Tiếp tục đẩy mạnh xã hội hoá việc chăm sóc thương binh, bệnh binh, gia đình liệt sĩ, phụng dưỡng Bà mẹ Việt Nam Anh hùng, giúp đỡ thiết thực về vật chất và tinh thần đối với người có công, nhất là gia đình chính sách người có công đang còn gặp hoàn cảnh khó khăn. Đặc biệt, cần coi trọng việc động viên, phát triển sâu rộng các phong trào, hoạt động đền ơn đáp nghĩa ở cơ sở, cộng đồng dân cư với các hình thức phong phú, thiết thực, hiệu quả; phát triển mạnh việc xây dựng “Quỹ đền ơn đáp nghĩa” ở các cấp trong tỉnh.

4. Phát huy vai trò giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội trong thực hiện công tác chính sách ưu đãi đối với người có công. Thường xuyên quan tâm, nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của người có công với cách mạng. Kiến nghị với cơ quan nhà nước các cấp kịp thời giải quyết các vấn đề liên quan, bảo đảm quyền lợi của người có công được thực hiện đúng, đủ, kịp thời và công bằng.

5. Thường xuyên tổng kết, sơ kết đánh giá kết quả thực hiện công tác chăm sóc người có công cách mạng và phong trào đền ơn đáp nghĩa, để kịp thời khen thưởng các điển hình tiêu biểu người có công và thân nhân người có công với cách mạng, gương người tốt, việc tốt, những điển hình tiên tiến trong thực hiện chính sách người có công với cách mạng.

V. KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT

Trong quá trình nghiên cứu và tổ chức triển khai thực hiện Pháp lệnh số 02/2020/UBTVQH14, Nghị định số 131/2021/NĐ-CP và Nghị định số 75/2021/NĐ-CP có một số khó khăn, vướng mắc, Sở Lao động - Thương binh và Xã hội tỉnh Quảng Trị kiến nghị, đề xuất như sau:

1. Kiến nghị, đề xuất Bộ Lao động- Thương binh và Xã hội:

a) Kính đề nghị Bộ Lao động- TB&XH nghiên cứu trình, kiến nghị các cấp có thẩm quyền xem xét các nội dung như sau:

- Đề xuất bổ sung vào Pháp lệnh Ưu đãi người có công với cách mạng (Pháp lệnh số 02/2020/UBTVQH14 ngày 09/12/2020 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội): Chế độ trợ cấp ưu đãi đối với Người có công giúp đỡ cách mạng bị nhiễm chất độc hóa học; Người có công giúp đỡ cách mạng bị địch bắt tù đày.

* Lý do kiến nghị, đề xuất: Từ thực tiễn của các tỉnh phía Nam nói chung và tỉnh Quảng Trị nói riêng, bên cạnh đối tượng Người tham gia hoạt động kháng chiến (lực lượng cán bộ, thoát ly, tham gia dân quân du kích), còn có đối tượng Người có công giúp đỡ cách mạng (là người dân) đã có thành tích trong kháng chiến, cả hai đối tượng này đều được Nhà nước tặng thưởng Huân, Huy chương kháng chiến. Đối với người có công giúp đỡ cách mạng, bản thân họ cũng tham gia giúp đỡ cách mạng trong vùng bị quân đội Mỹ rải chất độc hóa học, nay mắc các bệnh, tật hoặc có con đẻ bị dị dạng, dị tật nhưng họ không thuộc diện đối tượng để giải quyết chính sách liên quan đến phơi nhiễm với chất độc hóa học; hoặc bản thân họ do có công giúp đỡ cách mạng mà bị địch bắt tù, đày nhưng họ không thuộc diện giải quyết chính sách người bị địch bắt tù, đày.

Để đảm bảo quyền lợi cho nhóm đối tượng này, kiến nghị Quốc hội bổ sung thêm 02 nhóm đối tượng vào Pháp lệnh Ưu đãi người có công với cách mạng: (1) Người có công giúp đỡ cách mạng bị nhiễm chất độc hóa học được hưởng chính sách bị nhiễm chất độc hóa học; (2) Người có công giúp đỡ cách mạng bị địch bắt tù, đày được hưởng chính sách bị địch bắt tù, đày.

- Trong quá trình thực hiện Nghị định số 131/2021/NĐ-CP ngày 30/12/2021 của Chính phủ tại địa phương đã gặp khó khăn, vướng mắc như:

+ Đối tượng là người hoạt động kháng chiến bị nhiễm chất độc hóa học: Theo quy định tại Điều 29 Pháp lệnh Ưu đãi người có công với cách mạng năm 2020: *“Người đã công tác, chiến đấu, phục vụ chiến đấu trong khoảng thời gian từ ngày 01 tháng 8 năm 1961 đến 30 tháng 4 năm 1975 tại các vùng mà quân đội Mỹ đã sử dụng chất độc hoá học ở chiến trường B, C, K và một số địa danh thuộc huyện Vĩnh Linh, tỉnh Quảng Trị”*.

Tại khoản 2 Điều 53 Nghị định số 131/2021/NĐ-CP ngày 30/12/2021 của Chính phủ quy định về địa bàn hoạt động: *“địa danh thuộc huyện Vĩnh Linh, tỉnh Quảng Trị, gồm các xã: Vĩnh Quang, Vĩnh Giang, Vĩnh Tân, Vĩnh Thành, Vĩnh Ô, Vĩnh Khê, Vĩnh Hà, Vĩnh Lâm, Vĩnh Sơn, Vĩnh Thủy”*.

Trong quá trình giải quyết chế độ người hoạt động kháng chiến bị nhiễm chất độc hóa học, thực tế trước đây có một số trường hợp cán bộ, công nhân viên chức công tác tại các cơ quan, đơn vị huyện huyện Vĩnh Linh – tỉnh Quảng Trị (trụ sở không đóng trên địa bàn 10 xã vùng Mỹ rải chất độc hóa học: Vĩnh Quang, Vĩnh Giang, Vĩnh Tân, Vĩnh Thành, Vĩnh Ô, Vĩnh Khê, Vĩnh Hà, Vĩnh Lâm, Vĩnh Thủy, Vĩnh Sơn), nhưng công việc của họ thường xuyên đi công tác tại 10 xã nêu trên và có bị nhiễm chất độc hóa học nhưng không thuộc điều kiện địa bàn để xác lập hồ sơ.

Để khôi thiết thời quyền lợi của đối tượng, kính đề nghị bổ sung quy định người hoạt động kháng chiến có trụ sở cơ quan, đơn vị không đóng trên địa bàn 10 xã vùng Mỹ rải chất độc hóa học nhưng thực tế có đến công tác địa bàn 10 xã

vùng Mỹ rải chất độc hóa học thì được xác lập hồ sơ hưởng chế độ người hoạt động kháng chiến bị nhiễm chất độc hóa học.

+ Việc giải quyết thăm viếng mộ liệt sĩ ngoài nghĩa trang liệt sĩ: Trong quá trình triển khai thực hiện thì có một số trường hợp thân nhân liệt sĩ hiện cư trú ngoài tỉnh Quảng Trị nhưng có mộ liệt sĩ đang an táng tại nghĩa trang gia tộc trên địa bàn tỉnh Quảng Trị; thân nhân về thăm viếng mộ liệt sĩ và sau đó đề nghị hỗ trợ chế độ thăm viếng mộ liệt sĩ. Hiện nay, tại Điều 157, Điều 158, Nghị định số 131/2021/NĐ-CP ngày 30/12/2021 của Chính phủ quy định chi tiết và biện pháp thi hành Pháp lệnh Ưu đãi người có công với cách mạng về điều kiện thăm viếng mộ liệt sĩ quy định chưa cụ thể đối với trường hợp này.

b) Kiến nghị với Bộ Lao động- TB&XH như sau:

- Hiện nay, còn gặp vướng mắc trong việc xác định định mức số người làm việc và hợp đồng lao động tại các nghĩa trang liệt sĩ trên địa bàn tỉnh theo quy định tại Nghị định số 131/2021/NĐ-CP. Vì vậy, kiến nghị Bộ Lao động- TB&XH hướng dẫn việc xác định định mức số lượng người làm việc trong các đơn vị sự nghiệp thuộc ngành, lĩnh vực lao động - thương binh và xã hội (trong đó có bộ phận quản lý nghĩa trang liệt sĩ).

- Theo Nghị định số 131/2021/NĐ-CP ngày 30/12/2021 của Chính phủ quy định giao Sở Lao động- TB&XH tổ chức lấy mẫu để giám định ADN xác định danh tính hài cốt liệt sĩ còn thiếu thông tin và gửi về Cục Người có công để thực hiện giám định ADN. Tuy nhiên, hằng năm Bộ Lao động- TB&XH chưa phân bổ kinh phí cho Sở Lao động- TB&XH các tỉnh để chủ động thực hiện lấy mẫu ADN mà chỉ được thanh toán kinh phí sau khi hoàn thành việc lấy mẫu, do đó Sở Lao động- TB&XH các tỉnh còn bị động, gặp khó khăn về kinh phí trong việc thực hiện lấy mẫu ADN. Vì vậy, kính đề nghị Bộ Lao động- TB&XH hằng năm phân bổ kinh phí hoặc cho tạm ứng về Sở Lao động- TB&XH các tỉnh để chủ động thực hiện lấy mẫu ADN và thực hiện thanh quyết toán theo quy định.

2. Kiến nghị, đề xuất với UBND tỉnh:

Toàn tỉnh có 10 huyện, thị xã, thành phố và 125 xã, phường, thị trấn (trước năm 2019 là 141 xã, phường, thị trấn). Hiện nay (tháng 12/2023), trên địa bàn tỉnh có 110 công trình ghi công liệt sĩ, trong đó: 72 công trình nghĩa trang liệt sĩ với 55.434 mộ liệt sĩ (trong đó: 02 Nghĩa trang liệt sĩ Quốc gia do cấp tỉnh quản lý; 07 nghĩa trang liệt sĩ do cấp huyện quản lý và 63 nghĩa trang liệt sĩ do cấp xã quản lý); 47 công trình nhà bia ghi danh liệt sĩ do nhà nước đầu tư. Ngoài ra có 22 nhà bia liệt sĩ các tổ chức, đơn vị đầu tư xây dựng và hiện do cấp xã quản lý. Qua rà soát và khảo sát, đánh giá thực tế thì hiện nay có 34 công trình ghi công liệt sĩ (03 nghĩa trang liệt sĩ cấp huyện và 31 nghĩa trang liệt sĩ, nhà bia ghi danh liệt sĩ cấp xã) đã xuống cấp rất cần thiết phải đầu tư nâng cấp, tôn tạo. Ngoài ra, còn 15 xã, phường, thị trấn chưa có công trình ghi công liệt sĩ (nghĩa trang liệt sĩ và nhà bia tưởng niệm liệt sĩ).

Từ thực tế đó và căn cứ nhu cầu của các địa phương trong tỉnh, Sở Lao động- TB&XH kiến nghị, đề xuất UBND tỉnh như sau:

- Xem xét đồng ý chủ trương lập “Đề án đầu tư, nâng cấp, tôn tạo các công trình ghi công liệt sĩ trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2026-2030” để nâng cấp, tôn tạo

các công trình ghi công liệt sĩ (nghĩa trang liệt sĩ; nhà bia tưởng niệm liệt sĩ) đối với các xã, phường, thị trấn chưa có công trình ghi công liệt sĩ hoặc công trình ghi công liệt sĩ đã xuống cấp. Nguồn vốn thực hiện đề án là nguồn vốn đầu tư công từ ngân sách tỉnh giai đoạn 2026 - 2030.

- Hằng năm, quan tâm bố trí nguồn vốn sự nghiệp ngân sách tỉnh (dự kiến 8-10 tỷ đồng/năm) để duy tu, sửa chữa các công trình ghi công liệt sĩ trên địa bàn tỉnh.

Sở Lao động - Thương binh và Xã hội tỉnh Quảng Trị báo cáo./.

Nơi nhận:

- Bộ Lao động- TB&XH (b/c);
- UBND tỉnh (b/c);
- Cục Người có công- Bộ LĐTBXH;
- Giám đốc, PGĐ Sở phụ trách NCC;
- Lưu: VT, NCC.

**KT. GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC**

Hoàng Tuấn Anh